

هو الحکیر العلییر

فصلنامه علمی

خردنامه صدر

سال ۲۵، شماره ۳؛ پیاپی ۹۹

بهار ۱۳۹۹

صاحب امتیاز: بنیاد حکمت اسلامی صدرا
ویراستار: دکتر مقصود محمدی
مدیر مسئول و سردبیر: آیت الله سید محمد خامنه ای
مدیر اجرایی: مهدی سلطانی گزار
ویراستار انگلیسی: دکتر علی نقی باقرشاهی
مترجم انگلیسی: دکتر رؤیا خوئی

هیئت تحریریه

سید محمد خامنه ای..... استاد فلسفه، رئیس بنیاد حکمت اسلامی صدرا
غلامحسین ابراهیمی دینانی..... استاد فلسفه، دانشگاه تهران
غلامرضا اعوانی..... استاد فلسفه، دانشگاه شهید بهشتی
رضا داوری اردکانی..... استاد فلسفه، دانشگاه تهران
کریم مجتهدی..... استاد فلسفه، دانشگاه تهران
سید مصطفی محقق داماد..... استاد فلسفه و حقوق، دانشگاه شهید بهشتی
سید صدرالدین طاهری..... استاد فلسفه، دانشگاه علامه طباطبائی
مقصود محمدی..... دانشیار فلسفه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج

شاپای نسخه چاپی: ۰۸۷۴ - ۱۵۶۰ شاپای نسخه الکترونیکی: ۵۳۸۱ - ۲۶۷۶ چاپخانه: نقره آبی

نشانی: تهران، بزرگراه رسالت، روبروی مصلی، مجتمع
امام خمینی (ره)، ساختمان ۱۲، بنیاد حکمت اسلامی صدرا
صندوق پستی: ۱۵۸۷۵/۶۹۱۹
دورنگار: ۸۸۴۹۳۸۰۳
تلفن: (مقالات) ۸۸۱۵۳۲۲۱
(اشتراک و فروش) ۸۸۱۵۳۵۹۴
پست الکترونیک: siprin@mullasadra.org
پایگاه اینترنتی: kherad.mullasadra.org

۱. بنابر تأییدیه شماره ۳/۱۳۷۰۸۵ مورخه ۹۱/۰۷/۰۲ از
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، خردنامه صدرا دارای
درجه علمی است.
۲. خردنامه صدرا در پایگاه‌های زیر نمایه میشود:
- پایگاه مجلات تخصصی فلسفه جهان؛
Philosopher's Index
- پایگاه استنادی علوم اسلامی؛ ISC
- پایگاه مجلات تخصصی نور؛ Noormags
- بانک اطلاعات نشریات کشور؛ Magiran

فهرست مطالب

- ۱۱..... سرمقاله
- ۱۳..... نقش تفکر فلسفی ملاصدرا در فهم متون دینی
سیدحسین عظیمی دخت
- ۳۱..... بررسی ادراک حسی از دیدگاه ارسطو و ملاصدرا
محمدحسین مختاری
- ۴۱..... بررسی تطبیقی ادله تجرد نفس در اثبات تجرد خیالی از دیدگاه محقق طوسی و ملاصدرا
احمد عابدی آرانی، محمدرضا کریمی والا، محسن پیرهادی
- ۵۳..... هبوط، نردبانی تا بیکرانه عروج (تبیین هبوط از دیدگاه حکمت متعالیه)
راضیه نیکی، سعید رحیمیان، عبدالعلی شکر
- ۶۵..... مسئله جنسیت در رویکرد معرفت‌شناسانه ملاصدرا
مهناز مظفری فرد، علیرضا حسن پور، مجید ضیائی قهنویه
- ۷۹..... بررسی نقش قوای ادراکی و نحوه تعامل آنها در تحقق رؤیا، وحی و سحر (مقایسه دیدگاه ابن سینا و ملاصدرا)
عبدالرضا کوشکی، فروغ السادات رحیم پور
- ۹۳..... معناشناسی بهجت از نگاه ملاصدرا
مریم فخرالدینی، جعفر شانظری، سیدمهدی امامی جمعه

منشور اخلاقی نشریات

بنیاد حکمت اسلامی صدرا

این منشور بمثابة اعلام ضوابطی است که در قالب آن، چارچوب اخلاقی و مسئولیتهای مربوط به انجام فعالیتهای علمی و پژوهشی و نشر آثار در بنیاد حکمت اسلامی صدرا ترسیم شده تا از بروز تخلفات علمی و پژوهشی آگاهانه یا ناآگاهانه پیشگیری نماید. مبنای تنظیم این منشور اسناد بالادستی علمی کشور، از جمله مصوبات وزارت علوم و کمیسیون نشریات علمی کشور، بایسته‌های مرسوم و تجارب اجرایی بنیاد حکمت اسلامی صدرا، بویژه آموزه‌های قرآنی و اسلامی است. بدیهی است چنانچه موردی در قالب این منشور ارائه نشده باشد، بمعنای استثنا و خروج آن از ذیل قواعد و عدم لزوم رعایت آن نیست و بنا به اقتضا و تجارب جدید، این منشور بروزرسانی خواهد شد.

۳. بنیاد حکمت اسلامی صدرا در پذیرش مقالات حق انتخاب و آزادی تام دارد و ارسال مقاله تعهدی برای چاپ ایجاد نمیکند. همچنین نشریات بنیاد حکمت اسلامی صدرا در تلخیص و ویرایش مقالات آزادند.

۴. بنیاد حکمت اسلامی صدرا از تمامی حقوق تجدید چاپ مقالات منتشر شده بصورت‌های رایج دیگر، بزبان فارسی و دیگرزبانها برخوردار خواهد بود. ارسال مقاله بمنزله پذیرش این شروط است.

۵. مقالات ارسال شده مسترد نخواهد شد.

۶. بنیاد حکمت اسلامی صدرا خود را موظف به حفظ یافته‌های علمی مقالات قبل از انتشار و مخفی ماندن نام داوران میداند.

۷. روند داوری مقالات در نشریات بنیاد حکمت اسلامی صدرا بشرح ذیل خواهد بود؛ مقالاتی که در هر مرحله به تأیید نرسد، با ملاحظه سردبیر، از دستور کار خارج خواهد شد.

نخست: بررسی توسط ویراستار علمی بمنظور احراز ویژگیهای اولیه مقاله و مشابه‌سنجی بانرم‌افزارهای ضد سرقت علمی

دوم: بررسی توسط حداقل ۲ نفر از اساتید متخصص درباره موضوع مقاله بمنظور بررسی یافته‌های علمی و نوآوریهای مقاله

سوم: بررسی توسط سردبیر و اتخاذ تصمیم درباره مقاله بر

این منشور بمثابة اعلام ضوابطی است که در قالب آن، چارچوب اخلاقی و مسئولیتهای مربوط به انجام فعالیتهای علمی و پژوهشی و نشر آثار در بنیاد حکمت اسلامی صدرا ترسیم شده تا از بروز تخلفات علمی و پژوهشی آگاهانه یا ناآگاهانه پیشگیری نماید. مبنای تنظیم این منشور اسناد بالادستی علمی کشور، از جمله مصوبات وزارت علوم و کمیسیون نشریات علمی کشور، بایسته‌های مرسوم و تجارب اجرایی بنیاد حکمت اسلامی صدرا، بویژه آموزه‌های قرآنی و اسلامی است. بدیهی است چنانچه موردی در قالب این منشور ارائه نشده باشد، بمعنای استثنا و خروج آن از ذیل قواعد و عدم لزوم رعایت آن نیست و بنا به اقتضا و تجارب جدید، این منشور بروزرسانی خواهد شد.

الف) کلیات

۱. تمامی دست‌اندرکاران نشریات - اعم از اعضای هیئت تحریریه، سردبیران، مدیران و کارشناسان اجرایی - و همچنین نویسندگان مقالات ملزم به آگاهی یافتن و پیروی از این منشور هستند. آغاز همکاری یا ارسال مقاله، بمنزله پذیرش لوازم و ضوابط مطرح شده در این منشور و سایر تعهدات قانونی علمی و اداری است. در صورت احراز عدم پایبندی هر یک از افراد به این اصول و مسئولیتهای بنیاد حکمت اسلامی صدرا حق دارد هرگونه اقدام قانونی برای احقاق حقوق ضایع شده را بعمل آورد و فرد خاطی مکلف به جبران مافات خواهد بود.

۲. مسئولیت محتوا و مضمون مقالات بر عهده نویسنده/

اساس نظر داوران و نظر نهایی سردبیر برابر ضوابط نشریات علمی کشور

سرانجام: تصویب انتشار در هیئت تحریریه مجله.

ب) وظایف و تعهدات نویسندگان

۸. مقالات ارسالی باید در حوزه تخصصی هر مجله بوده و بصورت علمی و منسجم، مطابق استاندارد آن مجله تنظیم شده باشد.

۹. مقالات ارسالی باید به روش پژوهشی اصیل و بنیادی تألیف شده و حاوی نظریه، نگرش انتقادی، تحلیل تطبیقی یا برداشتی نوین باشد، از نظم و انسجام منطقی لازم برخوردار باشد و اصول نگارش و سلامت زبان فارسی در آن بدقت رعایت شود.

۱۰. مقالات باید حاصل پژوهش شخص نویسنده/نویسندگان باشد. دقت در پژوهش، گزارش صحیح داده‌ها و ذکر منابع الزامی است.

۱۱. نویسنده/نویسندگان مسئول صحت و اصالت محتوای مقالات خود هستند.

۱۲. چنانچه به استفاده از مطالب دیگران نیاز باشد، نویسنده/نویسندگان باید با استفاده از روشها و علائم نقل قول و ذکر دقیق مرجع استفاده شده، فقرات نقل شده را دقیقاً مشخص نمایند. در صورت نیاز، کسب اجازه کتبی و صریح صاحب نظر یا اثر برعهده نویسنده/نویسندگان است.

۱۳. بهیچ وجه مقاله یا بخشی از آن نباید قبلاً در داخل یا خارج از کشور منتشر شده یا همزمان برای داوری و چاپ به نشریه دیگری سپرده شده باشد. اگر در هر یک از مراحل داوری و انتشار، خلاف این امر روشن گردد، مقاله از دستور کار خارج خواهد شد و نویسنده/نویسندگان متعهد به جبران خسارت مادی و معنوی بنیاد حکمت اسلامی صداقت خواهند بود.

همچنین بازنویسی و تغییر صورتی پژوهشهایی که قبلاً داده‌ها و یافته‌های آنها به هر نحوی منتشر شده باشد و ارائه بصورت مقاله‌یی جدید، مجاز نیست.

۱۴. تمامی مقالات باید دارای عنوان، چکیده و واژگان

کلیدی (به دو زبان فارسی و انگلیسی)، فصلبندی مناسب، نتیجه‌گیری و فهرست منابع باشند.

۱۵. چنانچه مقاله‌یی بیش از یک نویسنده داشته باشد، تمامی نویسندگان موظف به مطالعه مقاله و تأیید کتبی و صریح همکاری خود هستند. یکایک نویسندگان بصورت تضامنی مسئول محتوای علمی مقاله خواهند بود. همچنین اگر مقاله‌یی برگرفته از پایان‌نامه یا طرحی تحقیقاتی باشد، یادآوری آن در ابتدای مقاله الزامی است.

۱۶. در مقالات برآمده از همکاری گروهی، لازم است «نویسنده مسئول مکاتبات» بصراحت مشخص گردد. اعلام تمامی راههای تماس و دسترسی به نویسنده مسئول، اعم از تلفن ثابت، تلفن همراه، نشانی پستی و پست الکترونیک ضروری است.

۱۷. نویسنده مسئول موظف به اعمال نظر تمامی نویسندگان در مقاله است. همچنین باید از ذکر دقیق نام، رتبه علمی و اطلاعات تماس تمام نویسندگان همکار اطمینان حاصل کند و تأییدیه مکتوب آنها را دریافت و به دفتر مجله ارائه نماید. اگر در هر یک از مراحل داوری و انتشار، روشن گردد که تخلف یا تقلبی در اینبار رخ داده، مقاله از دستورکار خارج خواهد شد و نویسنده مسئول مکاتبات شخصاً متعهد به جبران خسارت مادی و معنوی بنیاد حکمت اسلامی صداقت خواهد بود.

۱۸. ذکر نام افراد در قالب تعبیرهایی همچون «نویسنده افتخاری» و «زیر نظر» مجاز نیست.

۱۹. پیگیری نظر مجله درباره مقالات بر عهده نویسنده مسئول است.

۲۰. ارسال مقاله بمنزله آن است که نویسندگان رضایت تمامی پشتیبانهای مالی یا معنوی مقاله را جلب کرده و آنها را معرفی نموده‌اند.

۲۱. نویسنده/نویسندگان موظفند در صورت مشاهده هر گونه خطا و بی‌دقتی در مقاله خود، حداکثر یک ماه پس از انتشار، به دفتر مجله اطلاع دهند تا نسبت به اصلاح آن اقدام گردد.

۲۲. نویسنده/نویسندگان باید نمونه‌های ارسالی مقاله و

اطلاعات خام مورد استفاده در تهیه مقاله را تا یکسال پس از چاپ آن در مجله، نزد خود نگهداری نمایند تا در صورت نیاز پاسخگوی انتقادات و سؤالات احتمالی خوانندگان باشند.

۲۳. نویسنده/نویسندگان موظف به رعایت تمامی اصول اخلاقی و موازین پژوهشی و نشر آثار هستند. اگر در هر یک از مراحل داوری، ویرایش، چاپ و حتی پس از انتشار مقاله، وقوع یکی از موارد ذیل محرز گردد، تخلف محسوب شده و بنیاد حکمت اسلامی صدرا حق برخورد قانونی دارد:

سرقت علمی: استفاده عمدی یا غیر عمدی، دانسته یا بی‌ملاحظه از افکار و اندیشه‌ها، جملات و عبارات، ادعاها یا استنادات دیگران بدون ذکر نام، منبع و استناد مناسب به اثر، صاحب اثر، سخنران یا هر ذیحق دیگر.

اجاره علمی: بکارگیری فرد دیگری برای انجام پژوهش و تألیف مقاله.

جعل داده‌ها: گزارش مطالب غیر واقعی و ارائه داده‌ها یا نتیجه‌های ساختگی بعنوان یافته‌های شخصی.

تحریف داده‌ها: دستکاری در مواد، ابزار و فرایند پژوهشی یا تغییر و حذف داده‌ها بنحوی که سبب غیر واقعی شدن نتایج پژوهش گردد.

انتساب غیر واقعی: اعلام دروغین یا قبل از رسمیت یافتن همکاری نویسنده/نویسندگان با مؤسسه، مرکز یا گروه آموزشی و پژوهشی بعنوان محل فعالیت یا حامی نویسنده/نویسندگان.

ج) وظایف داوران

داوران در بررسی مقالات، باید نکات ذیل را مد نظر داشته باشند:

۲۴. اطلاع‌رسانی به دفتر نشریه بمحض دریافت مقاله برای داوری، درباره پذیرش یا عدم پذیرش داوری؛ در صورت مرتبط نبودن موضوع مقاله با تخصص آنها، ذینفع بودنشان به هر نحو در انتشار آن مقاله یا روابط شخصی با نویسنده/نویسندگان.

۲۵. بررسی دقیق کیفی، محتوایی و علمی مقالات و اعلام نقاط قوت و ضعف مقاله بصورتی سازنده و صریح.

۲۶. داوری مقالات باید بر اساس مستندات علمی و

استدلال کافی انجام شود و از هرگونه اعمال نظر سلیقه‌ی، شخصی، صنفی، نژادی، مذهبی و... خودداری گردد.

۲۷. داور موظف به مطالعه دقیق تمام مقاله است و نباید تنها بر اساس مطالعه بخشی از مقاله درباره پذیرش یا رد آن تصمیم بگیرد.

۲۸. حصول اطمینان از ارجاع‌دهی دقیق و کامل درباره تمامی مطالب و نقل قولهایی که از آثار دیگران آورده شده و درج کامل و دقیق اطلاعات کتابشناسی منابع مقاله، و ذکر نواقص در فرم داوری.

۲۹. تلاش برای جلوگیری از هرگونه مصداق غیر اخلاقی و غیر حرفه‌ی در تنظیم مقاله، بویژه موارد مذکور در بند ۲۳ این منشور، و اعلام مستند تخلفات به دفتر مجله.

۳۰. وقت‌شناسی، مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی در روند داوری ضروری است.

۳۱. داور حق ندارد خود بر اساس سلیقه شخصی، مقاله را اصلاح یا بازنویسی نماید.

۳۲. داور مکلف به امانتداری و حفظ اطلاعات و جزئیات، داده‌ها، مفاهیم جدید و یافته‌های پژوهشی مقالات است و حق ندارد قبل از انتشار آنها را برای کسی بازگو کند یا از آنها بنفع خود یا علیه دیگران استفاده نماید. پس از انتشار مقاله نیز داور حق انتشار جزئیاتی فراتر از آنچه در مجله چاپ شده را ندارد.

۳۳. در فرایند داوری باید بدقت و کاملاً از خلط مقام داوری و مقام نقد پرهیز گردد.

۳۴. داور نباید ارزیابی مقاله را به فرد دیگری بسپارد. در صورت استفاده جزئی از همکاری فردی دیگر، باید مراتب به دفتر مجله اطلاع داده شود و اطلاعات فرد همکار بطور جزئی و دقیق در دفتر مجله ثبت گردد.

۳۵. داور اجازه تماس مستقیم با نویسنده/نویسندگان مقالات در دست داوری را ندارد. هرگونه تماس با نویسندگان مقالات فقط از طریق دفتر مجله انجام خواهد گرفت.

د) وظایف سردبیر و اعضای هیئت تحریریه

۳۶. سردبیر و اعضای هیئت تحریریه مجله از میان صاحب‌نظران و متخصصان پیشکسوت و خوشنام آن حوزه

انتخاب میشوند و باید دارای روحیه مسئولیت پذیری، پاسخگویی، حقیقتجویی، انصاف و بیطرفی، پایبندی به اخلاق حرفه‌ای و رعایت حقوق دیگران باشند.

۳۷. سردبیر و اعضای هیئت تحریریه باید برای حفظ و ارتقای کیفیت نشریه و معرفی آن در مجامع علمی داخلی و خارجی تمام تلاش خود را بکار گیرند.

۳۸. اختیار و مسئولیت انتخاب داوران و قبول یا رد مقالات (مستند به نظر داوری) بر عهده سردبیر و اعضای هیئت تحریریه است و نباید در انجام این مهم اعمال سلیقه شخصی نمایند.

۳۹. سردبیر باید در انتخاب داوران شایسته با توجه به زمینه تخصصی و تجربه علمی و کاری آنها دقت کافی بعمل آورد و بر صحت انجام وظایف داوری نظارت دقیق و کامل داشته باشد و از داوریهای مغرضانه، بی اساس یا تحقیرآمیز جلوگیری کند.

۴۰. سردبیر و اعضای هیئت تحریریه موظف به تصمیم‌گیری درباره پذیرش یا رد مقاله و اعلام نتیجه به نویسنده/نویسندگان در اسرع وقت ممکن هستند.

۴۱. سردبیر و اعضای هیئت تحریریه مکلف به امانتداری و حفظ محرمانه اطلاعات و یافته‌های مقالات هستند و اجازه ندارند از محتوای مقالات قبل از انتشار یا بیش از آنچه در مجله منتشر میشود، بفع خود یا له/علیه دیگران استفاده نمایند.

۴۲. سردبیر و اعضای هیئت تحریریه باید از تداخل منافع و برقراری هرگونه ارتباط شخصی، تجاری، دانشگاهی و مالی که بالقوه بر پذیرش مقالات تأثیرگذار باشد، جلوگیری نمایند.

۴۳. سردبیر و اعضای هیئت تحریریه نباید در چاپ آثار خود مدعی سهم‌خواهی شوند.

۴۴. سردبیر مجله موظف است آثار متهم به عدول از موازین پژوهشی و نشر را با دقت و جدیت بررسی نموده و اقدام شایسته را بعمل آورد. سردبیر موظف است آثار متخلفان را در هر مرحله‌ای که باشد از فرایند نشر خارج کند و در صورت احراز تخلف پس از انتشار مقاله، مراتب را بنحوشفاف، صریح و در اسرع وقت به اطلاع خوانندگان، مراجع نمایه‌سازی و دیگر ذینفعان برساند.

۴۵. سردبیر موظف به نظارت بر تمامی فرایند ویراستاری و چاپ مقالات است. چنانچه در انتشار مقاله‌ای از سوی

دست‌اندرکاران مجله خطا یا بیدقتی رخ دهد، سردبیر موظف است در اسرع وقت نسبت به انتشار اصلاحیه و اطلاع‌رسانی شفاف اقدام مقتضی را بعمل آورد.

۴۶. سردبیر و اعضای هیئت تحریریه مجله باید بطور مستمر دیدگاه‌های نویسندگان، خوانندگان و داوران مجله را در مورد بهبود سیاستهای انتشاراتی و کیفیت شکلی و محتوایی مجله، جویا شوند و نسبت به بروزرسانی شاخصه‌ها اقدام نمایند.

ه) وظایف و تعهدات مدیران اجرایی، کارشناسان، ویراستاران و...

۴۷. مدیران اجرایی موظفند با همکاری سردبیر و اعضای هیئت تحریریه یک بانک اطلاعاتی جامع از داوران و نویسندگان تهیه و بروزرسانی نمایند.

۴۸. مدیران اجرایی موظفند نسبت به ثبت و آرشیو اسناد داوری مقالات بعنوان اسناد علمی، و محرمانه نگاه داشتن اسامی داوران هر مقاله اقدام لازم را انجام دهند.

۴۹. هیچیک از دست‌اندرکاران مجلات، اعم از مدیران، کارشناسان، ویراستاران، مترجمان و دیگر عوامل اجرایی اجازه مداخله بیش از آنچه به آنها واگذار شده در فرایند داوری و انتشار مقالات را ندارند. تمامی آنها مکلف به امانتداری و حفظ محرمانه اسناد اداری و جزئیات مقالات هستند و اجازه بهره‌برداری شخصی از اطلاعات منتشر نشده در مجله را ندارند.

۵۰. تمامی دست‌اندرکاران مجلات، بویژه مدیران اجرایی و ویراستاران مکلفند حداکثر تلاش خود را برای جلوگیری از تخلف از موازین پژوهشی و نشر و همچنین ارتقای کیفیت مجله بعمل آورند.

تنفیذ و تأیید حضرت آیت‌الله سید محمد خامنه‌ای، رئیس بنیاد حکمت اسلامی صدرا:

«و بفرجام و ضمن دعای خیر برای همه کسانی که مخاطب این منشور اخلاقی هستند، تأکید میشود که در همه موارد خدای علیم حکیم را ناظر بدانند و خدمات خود را برای رضا و پاداش او به انجام برسانند. والسلام و رحمة الله.»

راهنمای تدوین مقالات خردنامه صدرا

الف) حوزه تخصصی خردنامه صدرا
«فصلنامه علمی» خردنامه صدرا بطور تخصصی (بترتیب اولویت) در زمینه‌های زیر مقاله میپذیرد:
– ملاصدراپژوهی و اندیشه حکمت متعالیه
– پژوهش درباره فیلسوفان صدرایی و شارحان و منتقدان این مکتب، پژوهش درباره فیلسوفان و مکاتب تأثیرگذار بر حکمت متعالیه
– مطالعات حوزه فلسفه و حکمت اسلامی
– مطالعات حوزه عرفان و کلام اسلامی
– مطالعات تطبیقی مکاتب فلسفی اشراقی

ب) شرایط پذیرش مقالات

– مقالات ارسالی باید در زمینه تخصصی هر نشریه باشند، به روش پژوهشی اصیل و بنیادی تألیف شده باشند و حاوی نظریه، نگرش انتقادی، تحلیل تطبیقی یا برداشتی بدیع باشند.
– مقالات باید حاصل پژوهش خود نویسنده/ نویسندگان باشد و چنانچه در مرحله‌ی سرقت علمی – ادبی مقاله‌ی احراز شود، مقاله از دستور کار خارج و نویسنده/ نویسندگان مکلف به جبران خواهند بود.
– مسئولیت محتوا و مضمون مقالات برعهده نویسنده/ نویسندگان است و چاپ آن در نشریات بنیاد تنها برای عرضه و تلاقی افکار و نوزایی علمی است، نه دلیلی بر تأیید تام محتوای آن.
– مقالات باید از نظم و انسجام منطقی لازم برخوردار

بنیاد حکمت اسلامی صدرا (که در ادامه به اختصار «بنیاد» نامیده شده) در حال حاضر سه نشریه منتشر میکند که هر یک حوزه تخصصی مشخصی دارند. زبان رسمی نشریات بنیاد فارسی است، به همراه ترجمه انگلیسی چکیده مقالات. ارسال مقاله برای هر نشریه بمعنای پذیرش شرایط بنیاد و واگذاری تمامی حقوق انتشار و بازنشر آثار پذیرفته شده به سایر روشهای مرسوم است. ارسال مقاله حقی برای چاپ ایجاد نمیکند و بنیاد در پذیرش، رد و ویرایش مقالات آزاد است. مقالات دریافتی بازگردانده نمیشوند. مقالات مردود یا انصرافی، پس از شش ماه از بایگانی مجله خارج خواهند شد.

فرایند ارزیابی مقالات دریافتی بترتیب ذیل خواهد بود؛
بدیهی است مقاله‌ی که در هر یک از مراحل فوق به تأیید نرسد، با ملاحظه سردبیر، از دستور کار خارج خواهد شد.

۱) راستی آزمایی با نرم افزارها و سامانه‌های مشابه یاب بمنظور جلوگیری از سرقت علمی
۲) بررسی ویراستار علمی
۳) داوری دو نفر از اساتید متخصص در موضوع مورد بحث

۴) تصمیم‌گیری هیئت تحریریه و سردبیر.
نویسنده/ نویسندگان باید کتبا متعهد شوند که تمامی قواعد حقوقی و اخلاقی انتشار مقاله را رعایت نموده‌اند. مقالاتی که با مندرجات این راهنما مطابقت نداشته باشند، بررسی نخواهند شد.

باشد و اصول نگارش و سلامت زبان فارسی در آنها بدقت رعایت شود.

– اگر مقاله‌یی برگرفته از پایان‌نامه تحصیلی یا طرحی تحقیقاتی باشد، یادآوری آن در ابتدای مقاله الزامی است.

– در مقالات برگرفته از پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان قواعد دانشگاه متبوع باید رعایت شود و به اطلاع نشریه برسد. این مقالات با تأیید مکتوب استاد راهنما پذیرفته میشوند.

– نباید تمام یا بخشی از مقاله پیشتر منتشر شده باشد یا همزمان برای نشریه دیگری ارسال گردد. ارسال مقالاتی که پیشتر خلاصه آنها در همایشها و سمینارهای داخلی و خارجی منتشر شده باشد، بلامانع است اما اصل مقاله نباید در مجموعه مقالات همایش منتشر شده باشد.

– مقالات حاصل از ترجمه پذیرفته نمیشود.
– ارسال مقاله حقیقی برای چاپ ایجاد نمیکند و بنیاد در پذیرش، رد و ویرایش مقالات آزاد است.
– پیگیری نتیجه ارزیابی مقالات بر عهده نویسنده/ نویسندگان است.

– نویسنده/ نویسندگان محترم پیش از ارسال مقاله، پیشینه آثار منتشر شده درباره موضوع مقاله را بررسی نمایند تا از ارسال مقالات تکراری جلوگیری شود.

ج) ساختار و صورت مقالات

– مقاله باید دارای ساختار منظم باشد؛ شامل: عنوان، چکیده (حدود ۲۰۰ کلمه)، واژگان کلیدی (حداکثر ۱۰ واژه)، مقدمه یا طرح بحث، بحث اصلی، نتیجه‌گیری، پیشنهادهای و فهرست منابع. چکیده باید شامل اهداف، روش تحقیق، مهمترین یافته‌ها و نتیجه پژوهش باشد. حجم کل مقاله از ۷۰۰۰ کلمه بیشتر نباشد.

– ترجمه انگلیسی عنوان، چکیده و واژگان کلیدی مقاله در صفحه‌یی جداگانه افزوده شود.

– در صفحه‌یی دیگر، عنوان مقاله، نام و نام خانوادگی

نویسنده، رتبه علمی و محل فعالیت او (هرکدام به دو زبان فارسی و انگلیسی)، نشانی پستی، شماره تلفن همراه و رایانامه (ایمیل) نویسنده/ نویسندگان بطور دقیق ذکر شود. املائی انگلیسی نام نویسنده/ نویسندگان مطابق صورت نوشتاری همین صفحه در مقالات منتشر شده درج خواهد شد.

– رعایت اصول نشانه‌گذاری و نیز برجسته کردن نقل قولها، ضروری است.

– نامهای غیرفارسی، ابتدا بزبان فارسی نوشته شوند و املائی زبان اصلی آنها داخل پرانتز ( ) بیاید.

– ارجاعات و معادلهای غیرفارسی بصورت «درون متنی» و مطالب توضیحی و تکمیلی فرعی که ارتباط مستقیمی با محور مقاله نداشته باشد، بصورت «بی‌نوشت» تنظیم شوند. نام کتابها بصورت ایتالیک (شکسته) و نقل قولها دارای تورفتگی از راست و چپ باشند.

– بنیاد در آثار منتشر شده از رسم الخط اختصاصی پیروی میکند. اگر این رسم الخط از ابتدا رعایت شود، فرآیند انتشار اثر سرعت پیدا میکند اما بدلیل احتمال عدم آشنایی نویسنده با این رسم الخط، رعایت آن الزامی نیست و در هنگام انتشار ویراستاران بنیاد آن را اعمال خواهند کرد.

– مقالات در برنامه Word با قلم فارسی B Nazanin اندازه ۱۴، قلم انگلیسی Times New Roman اندازه ۱۱، قلم عربی B Badr اندازه ۱۳، حروفچینی شوند، فاصله میان سطرها یک (single) باشد. عنوانهای اصلی و فرعی، و نقل قولها مشخص و برجسته شوند.

نحوه ارجاع دهی

– ارجاع به منابع و مآخذ در متن مقاله، داخل پرانتز و مطابق الگوی زیر باشد:

نام خانوادگی یا شهرت نویسنده، سال انتشار: شماره جلد / شماره صفحه. مثال: (ملاصدرا، ۱۳۸۳: ۱ / ۷۵) = صفحه ۷۵ در جلد یکم اسفار.

– در آثاری که دارای دو نویسنده هستند، نام خانوادگی هر دو نویسنده و آثاری که بیش از دو نویسنده دارند، نام خانوادگی نویسنده اول و واژه «همکاران» درج شود. عباراتی که بدون مراجعه به منبع اصلی، از نوشته دیگران نقل قول شده است، بصورت (بنقل از ....، سال: صفحه) تنظیم شود.

– منابع اینترنتی بصورت (نام خانوادگی نویسنده، آدرس پایگاه: تاریخ دسترسی به روز/ماه/سال) تنظیم شوند؛ مثال: (خامنه‌ای، mullasadra.org: ۴/۳/۱۳۹۸). در مواردی که نام نویسنده مشخص نشده باشد، عنوان مطلب (داخل گیومه) ذکر شود؛ مثال: («آیا همه حقایق در تاریخ فلسفه آمده است؟»، mullasadra.org: ۴/۳/۱۳۹۸). در صورت طولانی بودن عنوان مطلب، چند واژه ابتدایی عنوان نوشته شود و سپس از ... (سه نقطه) استفاده شود.

– مواردی که ارجاع به همان نویسنده منبع پیشین باشد، بصورت (همو/ idem: سال: جلد/ صفحه)؛ اگر ارجاع به همان منبع پیشین باشد، بصورت (همان: شماره صفحه)؛ اگر مجلدی دیگر از همان منبع باشد، بصورت (همان/ ibid: جلد/ صفحه) و اگر عیناً همان شماره صفحه منبع پیشین باشد، بصورت (همانجا/ al) تنظیم شود.

– در مواردی که به بیش از یک اثر نویسنده/ نویسندگان در همان سال ارجاع شده باشد، منابع با افزودن الف/ ب/ ج/ د... به سال انتشار، از هم تفکیک شوند؛ مثال: الف ۱۳۹۱؛ ب ۱۳۹۱؛ ج ۱۳۹۱ و...

– ارجاع به منابع غیرفارسی به همان زبان اصلی منبع باشد.

– ارجاع به آثار ملاصدرا منحصراً باید بر اساس چاپ بنیاد حکمت اسلامی صدرا باشد. ترجمه فارسی آثار ملاصدرا که بهمت ناشری دیگر منتشر شده باشند، از این قاعده مستثنی است.

نحوه تنظیم فهرست منابع

در فهرست پایانی منابع مقاله، تنها منابعی که در متن به آنها ارجاع شده درج شود و مطابق الگوی زیر، بترتیب الفبایی تنظیم گردد.

کتابها: نام خانوادگی، نام نویسنده (سال انتشار) عنوان کتاب بصورت بولد و ایتالیک، نام و نام خانوادگی مصحح، ویراستار، مترجم، محل نشر: ناشر.

مثال: ملاصدرا (۱۳۹۱) المظاهر الإلهية في أسرار العلوم الكمالية، تصحيح، تحقيق و مقدمه آيت الله سيد محمد خامنه‌ای، تهران: بنياد حکمت اسلامی صدرا. – کتابی که با عنوان یک نهاد یا ناشر چاپ شده است، نام آن نهاد بجای نام نویسنده قرار میگیرد.

مقالات نشریات: نام خانوادگی، نام نویسنده (سال انتشار) «عنوان مقاله» داخل گیومه، نام نشریه بصورت بولد و ایتالیک، صاحب امتیاز، دوره و شماره، شماره صفحات درج مقاله.

مثال: خامنه‌ای، سیدمحمد (۱۳۹۲) «ملاصدرا و تصوف»، خردنامه صدرا، شماره ۷۳، ص ۸–۵.

مقالات منتشر شده در کتاب: نام خانوادگی، نام نویسنده (سال انتشار) «عنوان مقاله» داخل گیومه، نام کتاب بصورت بولد و ایتالیک، نام و نام خانوادگی مصحح، ویراستار، مترجم، محل نشر: ناشر، شماره جلد، شماره صفحات درج مقاله.

مثال: خامنه‌ای، سیدمحمد (۱۳۹۲) «نکات و اسراری از اسرارالآیات ملاصدرا»، انسان در گذرگاه هستی، جلد ۳، ص ۲۵۴–۲۲۵.

پایان نامه‌ها: نام خانوادگی نگارنده پایان نامه، نام (سال دفاع) عنوان پایان نامه بصورت بولد و ایتالیک، نام و نام خانوادگی استاد راهنما، پایان نامه دوره کارشناسی ارشد/ دکتری، گروه آموزشی، دانشکده، دانشگاه.

مثال: کلباسی اشتری، حسین (۱۳۷۸) مکتب ابن‌رشدی لاتینی، براهنمایی کریم مجتهدی، پایان‌نامه دوره دکتری، گروه فلسفه، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه تهران.

آثار منتشر شده در اینترنت: نام خانوادگی نویسنده، نام (تاریخ انتشار یا دسترسی) عنوان مطلب بصورت بولد و ایتالیک، نام پایگاه/سایت، پیوند/لینک مطلب. مثال: خامنه‌ای، سیدمحمد (۱۳۹۸/۴/۳) آیا همه حقایق در تاریخ فلسفه آمده است؟، پایگاه اطلاع‌رسانی بنیاد حکمت اسلامی صدرا،

http://mullasadra.org/new_site/persian/PaperBank/Tarikh Falsafe/barg aval.htm

منابع صوتی و تصویری: نام خانوادگی صاحب اثر، نام (تاریخ انتشار) عنوان مطلب بصورت بولد و ایتالیک، نوع منبع، ناشر.

مثال: خامنه‌ای، سیدمحمد (۱۳۹۷/۲/۲۶) پیوند وجودشناختی نیایش و فلسفه، فایل صوتی سخنرانی در بیست و دومین همایش بزرگداشت ملاصدرا، بنیاد حکمت اسلامی صدرا.

نام نویسندگان منابعی که بیش از یک نویسنده دارند، بطور کامل ذکر شود و با علامت نقطه‌ویرگول (؛) از هم جدا شوند: نام خانوادگی نویسنده اول، نام؛ نام خانوادگی نویسنده دوم، نام؛ ....

منابع مرجع به ترتیب الفبا در ابتدای فهرست قرار گیرند. قرآن، متون مقدسی همچون نهج‌البلاغه، صحیفه سجادیه و...، لغت‌نامه‌ها و دایرة‌المعارف‌هایی که مدخل‌های آن نویسنده جداگانه ندارد، در این دسته جای میگیرند. اگر از ترجمه مشخصی از قرآن، نهج‌البلاغه و... استفاده شده باشد، ذکر اطلاعات کتابشناسی آن نیز ضروری است.

در صورت مشخص نبودن تاریخ، محل نشر یا ناشر به ترتیب از عبارتهای بی‌تا، بی‌جا و بی‌نا استفاده شود.

اگر معرفی آثاری بیش از منابع استفاده شده، برای آشنایی خواننده ضروری شمرده میشود، در انتهای فهرست منابع ذیل عنوان «منابعی برای آگاهی بیشتر» با همان الگوی بالا دسته‌بندی شوند، نه در لابلای فهرست منابع.

د) نحوه ارسال مقاله

مقالات ترجیحاً از طریق سامانه اینترنتی مجله به آدرس ذیل ارسال گردد:

kherad.mullasadra.org

در صورت وجود مانعی برای ارسال از طریق سامانه، مقالات به نشانی رایانامه (ایمیل) siprin@mullasadra.org ارسال گردد. حتماً در بخش «subject» رایانامه، عبارت «مربوط به خردنامه صدرا» قید شود.

ارسال فایل مقالات بصورت Word و PDF ضروری است.

خردنامه صدرا

فلسفه ظهور انبیاء، و نیز پدید آمدن آئین حکمت در میان بشر، آن بود که جهان پرشکوه هستی و قوانین آفرینش را به انسانها معرفی نمایند و جمال آفریدگار و جمال عرصه هستی را به او نشان دهند؛ و از سوی دیگر، جلال و هیبت و خطر بیقانونی و بی‌اعتنایی به قوانین طبیعت و سنتهای الهی را یادآور گردند و با دو دست «بشارت» و «انذار»، راه درست زندگی و حیات همراه با آسودگی و کامیاری را — که قرآن آن را صراط مستقیم نامیده — بیاموزند و به یمین و یسار جاده نیفتند.

حق تعالی عقل و عشق را نیز همچون دو بال معرفت به بشر سپرد تا به بلوغ انسانی خود برسد و از باده تلخ روزگاران زندگی و عمر بلاخیز بشری خود، مستی و سرمستی و شیدایی برای خود بسازد؛ از آیات الهی پند گیرد، به گفتار دلسوزانه پیامبران و نمایندگان آنها عاقلانه و هوشمندانه عمل کند و به قوانین نوشته و نانوشته این جهان آفرینش احترام بگذارد و از خشم هولناک زمانه و راهبر ناپیدای این جهان پرهیزد و با قانونشکنی و بیتوجهی به سنن الهی،

تازیانه خشم الهی را بر خود نخرد؛ آنگونه که قرآن از نمونه‌های تاریخی چون عاد و ثمود... بیان کرده است، که با وجود قدرت و شکوه ظاهری که داشتند، به نکبت و انحطاط و نابودی دچار گشتند و از عرصه جهان بیرون افتادند.

امروز نمایش دیگری از قدرت لایزال حق تعالی و قوت ناموس خلقت و قانون آفرینش، در صفحه روزگار به روی پرده در آمده و مدعیان حکومت بر جهان را مغلوب و درمانده موجودی ناچیز از موجودات و مخلوقات خود - ویروس یا هر نام دیگر - نموده است تا عجز و درماندگی و بیچارگی آنان را آشکار نماید و کدخدایان فرضی و خیالی دهکده جهانی را در برابر این حقیرترین مخلوق جهان به زانو درآورد و خاک ذلت و افتادگی و فرودستی در برابر خدای متعال را بر سر آنان بریزد، که «این هنوز از نتایج سحر است!» بدبخت کسانی که دل به این قدرتهای کاذب بسته‌اند و هنوز رو به کعبه آنان نماز میخوانند و از قهر و انتقام الهی غافلند. اگر از خرد چیزی در آنها هست، تا وقت است باید که عبرت بگیرند و خود و ملت خود را به این محکومان محکمه تاریخ، که صدای خرد شدن استخوانهای آنان به گوش میرسد، نفروشند.

نقش تفکر فلسفی ملاصدرا

در فهم متون دینی

سید حسین عظیمی دخت^(۱)

چکیده:

هدف این نوشتار، واکاوی اندیشه‌های فلسفی ملاصدرا و ترسیم شاخصه‌های اساسی تفکر این فیلسوف و متعاقب آن، نشان دادن تأثیرپذیری فهم وی از تفکر فلسفی در تفسیر و برداشت از متون دینی است. این جستار با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی، پاره‌یی از مشخصه‌های فکری - فلسفی ملاصدرا را در محورهای خداشناسی، جهان‌شناسی و انسان‌شناسی توصیف میکند و میکوشد تا بدینوسیله اصول هرمنوتیکی ملاصدرا در فهم متون دینی را به تصویر کشد. در ادامه، برخی از تفاسیر و برداشتهای وی از متون دینی بیان میشود تا از این طریق، نفوذ جریان فلسفی و اصول هرمنوتیکی ملاصدرا در فهم متن دینی بخوبی نشان داده شود. با توجه به نقش برجسته‌یی که این متفکر بزرگ در اندیشه و حکمت شیعی دارد، تعمق در آثار و نظریات فلسفی و بررسی روشها و اصول تفسیری او، در حوزه مطالعات صدرایی ضروری محسوب میشود. دستاوردهای این پژوهش نشان میدهد که تفکر فلسفی ملاصدرا بطور کلی و دیدگاههای فلسفی خاص وی، همچنین اصول هرمنوتیکی او که برخاسته از حکمت متعالیه است و نیز بهره‌گیری از

برخی مفاهیم خاص در تبیین موضوعات فلسفی، او را در ارائه و تحلیل مقولات دینی متمایز کرده است. در پایان، به این نتیجه میرسیم که بطور کلی بهره‌گیری از مقولات و نظریات فلسفی و مابعدالطبیعی، با در نظر گرفتن آسیبهایی که برای آنها میتوان متصور شد، فهم متمایزی از متون دینی را پیش‌روی مینهد.

کلیدواژگان: تفکر فلسفی، تفسیر متون دینی، فهم دین، تفسیر فلسفی، ملاصدرا.

مقدمه

از جمله مسائل مهمی که درباره ملاصدرا بعنوان یک حکیم و فیلسوف بزرگ و سرآمد، شایسته بحث و تأمل جدی است، بررسی نظام فکری و نظری وی و نقش تفکرات و آراء او در برداشت و فهم از دین و متون دینی است. صدرالمآلهین از جمله متفکران مسلمانی است که هم در حوزه تفکر فلسفی محض، متمایز از پیشینیان گام برداشته و هم در عرصه تفسیر دین و دفاع عقلانی از آن، تلاشهای شایسته‌یی انجام داده است؛ اما نشان دادن ویژگیهای اساسی تفکر صدرایی و به تصویر کشیدن نقش چنین تفکری در

* تاریخ دریافت: ۹۸/۲/۱۵ تاریخ تأیید: ۹۸/۱۱/۱۴

(۱). استادیار گروه فلسفه و حکمت اسلامی دانشگاه میبد؛ s.h.azimidokht@meybod.ac.ir

بررسی ادراک حسی

از دیدگاه ارسطو و ملاصدرا

محمدحسین مختاری^(۱)

چکیده

مسئله «ادراک» همواره یکی از مباحث مهم فلسفی از روزگار باستان تا به امروز بوده است. فیلسوفان یونان باستان بویژه افلاطون و ارسطو، بطور مبسوطی درباره ادراک - ابزار و شرایط آن - سخن گفته‌اند. در این میان، ارسطو با تدوین دو رساله درباره نفس و حاس و محسوس به تبیین ادراک ظاهری و باطنی نفس پرداخته است. در میان قوای ادراکی حیوان و انسان، ادراک حسی از جایگاه ویژه‌ی برخوردار است زیرا نخستین مواجهه ما با عالم خارج بوسیله این حواس صورت می‌گیرد. ارسطو برای تبیین ادراک حسی از قوای ظاهری نفس (لامسه، باصره، ذائقه، سامعه و شامه) و معرفت‌بخش بودن داده‌های آنها سخن می‌گوید. وی معتقد است ادراک حسی باید با عقل در هم تنیده شود تا برای ما معرفت‌بخش باشد. فیلسوفان مسلمان نیز به بحث از ادراک حسی پرداخته‌اند و عمده مباحث آنها همان نظریاتی است که ارسطو بیان کرده است. ملاصدرا با مطرح کردن انشائی بودن صور توسط نفس، از دیدگاه ارسطویی فاصله گرفت و توانست طرحی نو را در علم النفس فلسفی دراندازد. در این مقاله به بررسی و مقایسه رویکرد ارسطو و ملاصدرا به مسئله ادراک

حسی می‌پردازیم. بدین منظور، ابتدا از تعریف نفس و قوای آن بحث می‌کنیم و سپس قوای ظاهری را از دیدگاه هر دو فیلسوف مورد بررسی قرار خواهیم داد. در پایان نیز به بحث مهم معرفت‌بخشی ادراک حسی می‌پردازیم.

کلیدواژگان: ادراک حسی، عقل، نفس، قوای ظاهری، معرفت‌بخشی، ارسطو، ملاصدرا.

مقدمه

مسئله ادراک حسی همواره یکی از مباحث مورد توجه فیلسوفان بوده است. با توجه به گزارشهایی که ارسطو در کتاب درباره نفس در مورد ادراک حسی ارائه کرده، این بحث از زمان فلاسفه پیش سقراطی مطرح بوده است. شاید بتوان گفت با ظهور سوفسطائیان، سخن گفتن از ادراک حسی بصورت جدی مطرح شد. افلاطون در محاوره ثئی‌توس قول یکی از مهمترین سوفسطائیان را مطرح، تفسیر و نقد می‌کند. او بعد از مطرح کردن مقدماتی، از قول پروتاگوراس نقل می‌کند که: «آدمی مقیاس همه چیز است، مقیاس هستی آنچه هست و چگونه است و مقیاس نیستی آنچه نیست و چگونه نیست». افلاطون این جمله را اینگونه تفسیر می‌کند:

* تاریخ دریافت: ۹۸/۶/۲ تاریخ تأیید: ۹۸/۱۰/۱۷

(۱). دانشیار مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره): Professor.mokhtari@yahoo.com

بررسی تطبیقی ادله تجرد نفس در اثبات تجرد خیالی

از دیدگاه محقق طوسی و ملاصدرا

احمد عابدی آرانی^(۱)

محمد رضا کریمی والا^(۲)

محسن پیرهادی^(۳)

چکیده

تجرد عقلی و خیالی نیز مطرح کرده است. بنابراین، ملاصدرا با اثبات اینکه قوه خیال از مراتب نفس و خود، امری مجرد است، توانسته بقای نفوسی را نیز مستدل کند که از مرتبه تجرد خیالی ارتقا نیافته‌اند. در نوشتار پیش رو، روشن شده است ادله‌یی که محقق طوسی بیان کرده، قابلیت اثبات تجرد خیالی را دارند و بر این اساس - چنانکه ملاصدرا تبیین کرده است - بقای همه نفوس انسانی با اثبات تجرد خیالی نفس امکانپذیر است. این امر بر اساس مبانی صدرایی روشنی منقح است اما پیش از صدرالمتهلین و در تحقیقات محقق طوسی، تجرد خیالی را میتوان تنها در نفوسی پیگیری کرد که به مرتبه تجرد عقلی رسیده‌اند که این امر، توان حل بقای تمام نفوس انسانی را ندارد.

کلیدواژگان: تجرد عقلی، تجرد خیالی، بقای نفس، قوه خیال، محقق طوسی، ملاصدرا.

مقدمه

بحث از تجرد نفس، از دیرباز مورد اهتمام

یکی از دلایل اصلی برای اثبات بقای نفس، تجرد نفس است. اما در این میان، حل معضل بقای همه نفوس انسانی، منوط به تحلیل نحوه تجرد نفس و اثبات تجرد خیالی است. محقق طوسی در صدد اثبات تجرد نفس برآمده و اساساً تجرد را بعنوان دلیلی برای اثبات بقای نفس مطرح کرده است. گرچه وی اشاره‌یی به اثبات تجرد خیالی ندارد اما برخی از ادله ارائه‌شده، قابلیت اثبات تجرد خیالی را دارند. از سوی دیگر وی معتقد است نفوسی که به مرتبه تجرد عقلی نائل آیند، از تجرد خیالی نیز بهره‌مندند. در مقابل، ملاصدرا نیز برای حل مسئله بقای تمام نفوس، تجرد عقلی و خیالی را اثبات کرده و اساساً تلاش وی در اثبات تجرد خیالی، معطوف به اثبات بقای تمام نفوس بوده است. در این میان، برخی از ادله‌یی که ملاصدرا مطرح کرده، با محقق طوسی اشتراک دارد. ملاصدرا دلالت برخی از این ادله را بر تجرد خیالی تام میدانند و علاوه بر آن چند دلیل مستقل در اثبات

* این مقاله برگرفته از پایان نامه دکتری است. تاریخ دریافت: ۹۸/۲/۲ تاریخ تأیید: ۹۸/۹/۴

(۱). دانشیار گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه قم؛ abdie.ah@chmail.com

(۲). دانشیار گروه معارف اسلامی دانشگاه قم؛ r.karimivala@qom.ac.ir

(۳). دانشجوی دکتری کلام اسلامی دانشگاه قم، (نویسنده مسئول)؛ m.pirhadi22@gmail.com

هبوط، نردبانی تا بیکرانه عروج

(تبیین هبوط از دیدگاه حکمت متعالیه)

راضیه نیکی^(۱)

سعید رحیمیان^(۲)

عبدالعلی شکر^(۳)

کلیدواژگان: هبوط، گناه نخستین، خلافت الهی، عشق، حکمت متعالیه، صدرالمتألهین.

مقدمه

تبیین‌های متعدد و متفاوتی درباره هبوط حضرت آدم(ع) ارائه شده است. برخی هبوط را صرفاً امری نیک و شایسته مدح و ثنا دانسته‌اند، چنانکه عنوان «ظلم جهول» را نوعی ستایش الهی بر این فعل میدانند؛ بعضی نیز آن را صرفاً امری ناشایست و خطاگونه توصیف میکنند (تقی زاده طوسی، ۱۳۶۳: ۱۰۲)؛ اما ملاصدرا با نظر جامع و دقیق خویش، هبوط را دارای هر دو وجه ذمی و مدحی دانسته و هیچ منافاتی میان این دو وجه نمی‌بیند. وی درباره وصف «ظلم جهول» می‌گوید: این وصف برای آن کس که قدر امانت بداند و امانتدار شایسته‌ی باشد، مدح و ستایش است و برای آنکه در آن خیانت کند، ذم و سرزنش است.

فصارت الظلومية و الجهولية فی حق حامل الأمانة و مؤدی حقها مدحاً و فی حق الخائنین فیها ذماً... (ملاصدرا، ۱۳۸۹ الف: ۲۷۶).

این نوشتار سعی دارد علاوه بر برشمردن وجوه ذمی و

چکیده

درباره هبوط حضرت آدم(ع) تفاسیر و تأویل متفاوتی، اعم از رویکرد مدحی و ذمی وجود دارد اما اینکه کدام تفسیر با مقام نبوت و خلافت ایشان سازگارتر بوده و از دقت و قوت بیشتری برخوردار است، نیاز به بحث و بررسی دارد. در این مقاله تبیین میشود که در میان تفاسیر متعدد، چگونه وجه مدحی هبوط بیش از وجه ذمی آن قابل دفاع است و از سویی آیا میتوان برای هبوط وجه ضرورت و وجوب نیز لحاظ نمود یا خیر؟ از دیدگاه اهل معرفت - بخصوص صدرالمتألهین - پیدایش کثرت کرانه‌ناپیدای عالم طبیعت، عمران و آبادانی زمین، کثرت نسل انسان، استکمال او در پرتو عشق، عرفان و عمل تا نیل به مقام لامقامی خلیفة اللہی و بویژه ظهور یافتن غایت عالم هستی، انسان کامل محمدی، حضرت خاتم الانبیاء(ص) و اهل بیت مطهر ایشان(ع) در کسوت بشری و بسیاری برکات دیگر، همه در پرتو هبوط محقق شد. از اینرو هبوط نه فقط امری ممدوح، بلکه ضروری بود که طبق اراده تکوینی و ازلی خداوند، ضرورتاً باید محقق میشد و انسان را نردبانی میگشت از حسیض نزول تا بینهایت عروج و صعود.

* این مقاله برگرفته از پایان‌نامه دکتری است. تاریخ دریافت: ۹۸/۳/۲۶ تاریخ تأیید: ۹۸/۱۱/۱

(۱). دانشجوی دکتری فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه شیراز؛ niki_r22@yahoo.com

(۲). استاد گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه شیراز (نویسنده مسئول)؛ sd.rahimian@gmail.com

(۳). دانشیار گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه شیراز؛ ashokr@rose.shirazu.ac.ir

مسئله جنسیت

در رویکرد معرفت‌شناسانه ملاصدرا

مهناز مظفری فر^(۱)

علیرضا حسن پور^(۲)

مجید ضیائی قهنویه^(۳)

چکیده

در فلسفه اسلامی بطور عام و حکمت متعالیه بطور خاص، مسئله جنسیت بصراحت مورد توجه قرار نگرفته است. اما بر اساس مبانی فلسفه اسلامی و از لایلای آثار فیلسوفان میتوان به آراء ایشان در اینباره و تفسیرهای گوناگونی از این موضوع دست پیدا کرد. هدف این مقاله، نشان دادن نسبت میان عقل و جنسیت بر اساس حکمت صدرایی است و اینکه آیا زن و مرد در ادراک عقلانی سهم یکسانی دارند یا بین این دو تفاوت وجود دارد؟ طبق نظر ملاصدرا بنیادیتترین ویژگی انسان، عقلانیت، بخصوص عقل نظری است و زن و مرد از حیث داشتن قوه تعقل یکسان هستند؛ بدین معنا که بین زن و مرد ذاتاً و طبیعتاً در برخورداری از عقل تفاوتی وجود ندارد. ملاصدرا تصریح میکند که رسیدن به مرتبه تعقل - یعنی از قوه به فعلیت رساندن عقل - بطور اکتسابی بدست می‌آید و تفاوتی که بین زن و مرد و حتی در میان خود زنان و مردان در فرایند کسب معرفت مشاهده میشود، امری عارضی و نتیجه غلبه شرایطی است که شخص در آن قرار گرفته است. او در تقسیمبندی عقل

و مراتب تعقل از - عقل هیولانی تا عقل مستفاد - این امر را بخوبی نشان داده است.

کلیدواژگان: جنسیت، معرفت‌شناسی، عقلانیت، مراتب تعقل، فرایند کسب معرفت، حکمت صدرایی، ملاصدرا.

مقدمه

تأمل درباره حقیقت انسانی زن و مرد یا «مسئله جنسیت» برای فیلسوفان در طول تاریخ فلسفه، دغدغهبی دائم و دیریاب بوده است. در دوران معاصر نیز دیدگاههای متنوع و گاه متناقضی که عموماً ذیل مکتب فلسفی «فمینیسم» عرضه شده، در پی پاسخ به مسئله جنسیت بوده و مورد کنکاش و بحث مداوم قرار دارند. تردیدی نیست که فیلسوفان مسلمان، به مسئله جنسیت - بمعنای فراگیر و امروزی آن - و تأثیرش بر نحوه شناخت کمتر پرداخته‌اند؛ شاید به این دلیل که اصل مسئله برای آنها مطرح نبوده است. با این حال دور از ذهن نیست که بتوان بر اساس مبانی

* این مقاله برگرفته از رساله دکتری است. تاریخ دریافت: ۹۸/۸/۲۲ تاریخ تأیید: ۹۸/۱۱/۱

(۱). دانش آموخته دکتری فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه ایلام؛ mozafari2277@yahoo.com

(۲). استادیار گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه ایلام (نویسنده مسئول)؛ a.hasanpour@ilam.ac.ir

(۳). استادیار گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه ایلام؛ m.ziaei@ilam.ac.ir

بررسی نقش قوای ادراکی و نحوه تعامل آنها

در تحقق رؤیا، وحی و سحر

(مقایسه دیدگاه ابن سینا و ملاصدرا)

عبدالرضا کوشکی^(۱)

فروغ السادات رحیم پور^(۲)

چکیده

و تعامل میان آنها مانند تقویت قوه عاقله، کنترل افکار و تعادل مزاج دست یافت.

نفس انسان توانمندیهای شگفتی دارد که برخی از آنها در عرصه‌هایی و رای سطح فعالیت‌های متداول و مرسوم ظاهر میشود. رؤیا، وحی و سحر از جمله این توانمندیهاست و آنچه در این پژوهش مورد نظر است بررسی و مقایسه دیدگاه ابن سینا و ملاصدرا پیرامون تعامل قوای ادراکی برای تحقق این سه امر است. از نظر هر دو فیلسوف، در مسئله رؤیا، قوای ظاهر، باطن و عاقله با هم تعامل دارند؛ در مسئله وحی، قوای ظاهر دخالتی ندارند و در سحر نیز همه قوای ادراکی در تعامل هستند. ملاصدرا بدلیل مبانی خاص خود علاوه بر تأثیر عقل فعال و نفوس سماوی بر قوای ادراکی، قائل به تأثیر عالم مثال منفصل بر این قوا نیز هست. همچنین، عدم التزام ابن سینا به لوازم بحث حرکت جوهری باعث شده که در خصوص ارتباط نفس با بدن، تبیین متفاوتی ارائه نماید. برغم این اختلافات، دیدگاه دو فیلسوف پیرامون نحوه تعامل قوا در موارد متعدد، بیکدیگر نزدیک است که میتواند برخاسته از توجه ایشان به متون دینی باشد. بکمک مباحث مطرح شده توسط دو فیلسوف، میتوان به راهکارهایی برای بهبود عملکرد قوای ادراکی

کلیدواژگان: تعامل قوا، قوای ادراکی، وحی، رؤیا، سحر، ابن سینا، ملاصدرا.

مقدمه

برخی افعال جزو افعال متعارف و مشترکی هستند که عموم انسانها بدون دشواری و زحمت خاص، قادر به انجام آنها هستند اما برخی دیگر، فقط از عهده افراد محدودی که دارای توانمندیهای ویژه‌ی از حیث نفس یا بدن هستند، برمی‌آید. دریافت وحی و انجام امور سحرآمیز از این دسته افعالند؛ اما رؤیا جایگاهی بینابین دارد به این معنا که از یکسو، اصل «دیدن رؤیا» امری مشترک و عمومی است و از سوی دیگر انواعی از رؤیا، جزو اموری است که فقط برخی افراد به آن دست می‌یابند.

نفس، افعال خود را از طریق قوا انجام میدهد و در این مسیر، گاه یک قوه و گاه تعدادی از قوا را بکار میگیرد. افعالی مانند دریافت وحی، سحر و رؤیا که

* این مقاله برگرفته از رساله دکتری است. تاریخ دریافت: ۹۸/۸/۱۹ تاریخ تأیید: ۹۸/۱۰/۲۴

(۱). دانشجوی دکتری حکمت متعالیه دانشگاه اصفهان؛ abdorezakooshki@yahoo.com

(۲). دانشیار گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه اصفهان (نویسنده مسئول)؛ fr.rahimpour@gmail.com

معناشناسی بهجت از نگاه ملاصدرا

مریم فخرالدینی^(۱)

جعفر شانظری^(۲)

سید مهدی امامی جمعه^(۳)

چکیده

وسعادت بسیار در هم تنیده و مرتبط با یکدیگر هستند، بنحوی که تحقق هر یک از آنها زمینه‌ساز دستیابی نفس به سایر آثار و خیرات وجود خواهد شد. در این میان بهجت بعنوان شاخص اصلی این منافع وجودی، نقشی عمیق و غیرقابل انکار دارد. پس از روشن شدن اشتراکات و تمایزات آنها، به‌شناسایی مؤلفه‌های اثباتی و ثبوتی بهجت پرداخته و براساس آن به این نتیجه رسیده‌ایم که میتوان بهجت را مشاهده‌بالاترین کمالات وجودی نفس دانست که از طریق رسیدن به درجه وجود استقلالی مجرد و هیئت استعلایی محقق میشود. دستیابی به چنین مرتبه‌یی برای نفس بواسطه معرفت خداوند بعنوان علت هستی بخش انسان و شناخت خود، امکانپذیر است که موجبات دریافت بهجت عظیمی را برای نفس فراهم میکنند. توجه به درجه وجودی نفس در این مرتبه و دستاوردهای بی‌بدیل آنها یعنی معرفت به خدا و شناخت خود، جایگاه و تأثیر بهجت نزد نفس را بخوبی روشن می‌سازد.

کلیدواژگان: بهجت، لذت، سعادت، عشق، معقولات، ملاصدرا.

در آثار ملاصدرا «بهجت» بعنوان یکی از آثار وجود مطرح میشود و همانند سایر مؤلفه‌های وجودی نمیتوان تعریف ماهوی از آن ارائه نمود. به همین منظور، در این نوشتار تلاش شده با ارزیابی بهجت در یک شبکه معنایی متشکل از «لذت»، «سعادت» و «عشق» به شناخت دقیقتری از معنای وجودی و مصادیق آنها دست یابیم. در اینباره میتوان گفت که مرتبه وجودی بهجت، برتر از لذت است و از نظر مصداقی، نسبت عموم و خصوص من وجه دارند. از سوی دیگر سعادت، رسیدن به وجود استقلالی مجرد یا همان، وجود استعلایی است و بهجت، آگاهی نفس به تحقق چنین مرتبه متعالی‌یی میباشد. پس بهجت و سعادت، معلول دستیابی به بالاترین مراتب وجود هستند و از نظر مصداقی، نسبت عموم و خصوص مطلق میان آنها برقرار است. عشق و بهجت نیز هر دو، معلول تحقق کمال نفس هستند و از نظر معنایی و مصداقی، نسبت تساوی میان آنها برقرار است. بنابراین میتوان گفت در نظام وجودشناسانه ملاصدرا مؤلفه‌های بهجت، لذت، عشق

* تاریخ دریافت: ۹۸/۶/۲۵ تاریخ تأیید: ۹۸/۱۱/۱

(۱). دانشجوی دکتری حکمت متعالیه دانشگاه اصفهان؛ mtaha_anj@yahoo.com

(۲). دانشیار گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه اصفهان؛ (نویسنده مسئول)؛ jshanazari@yahoo.com

(۳). دانشیار گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه اصفهان؛ m.emami@ltr.ui.ac.ir

bliss for the soul. The attention to the soul's ontological grade at this level and its unique achievement, i.e. knowledge of God and self-knowledge, reveals the place of bliss and its effects on the soul.

Key Terms

bliss
happiness
intelligible

pleasure
love
Mullā Şadrā

Semantics of Bliss in Mullā Ṣadrā's View

Maryam Fakhroddini,¹ Jafar Shanazari,² and Mahdi Emami Jomeh³

In Mullā Ṣadrā's works, bliss (*bahjat*) is introduced as one of the effects of existence and, similar to other ontological elements, no quiddative definition could be provided for it. Hence, through an assessment of bliss in a semantic network consisting of "pleasure", "happiness", and "love", it has been tried to develop a more accurate knowledge of their ontological meanings and referents. Accordingly, the authors argue that the ontological level of bliss is higher than pleasure and enjoys both generality and particularity relations. On the other hand, happiness means attaining an immaterial and independent existence or the same transcendental existence. Bliss means the soul's awareness of the realization of such a transcendent level. Thus bliss and happiness are the effects of attaining the highest levels of existence and, in terms of reference, there is an absolute generality and particularity relationship between them. Love and bliss are both the effects of the realization of the perfection of the soul as well and, when it comes to their meanings and referents, they bear an equality relationship to each other. Therefore, it can be said that in Mullā Ṣadrā's ontological system, the elements of bliss, pleasure, love, and happiness are tightly intertwined and related to each other so that the realization of each paves the context for the soul's access to the other effects and good deeds of existence. Among them, bliss, as the main feature of such ontological benefits, plays an undeniably significant role. After clarifying the similarities and differences among them, the authors identify the affirmative and positive elements of bliss and, hence, conclude that bliss can be considered to be the contemplation of the most supreme ontological perfections of the soul which are realized through attaining the level of immaterial, independent existence and a transcendent configuration. Reaching such a level is possible for the soul through the knowledge of God as the cause granting life and self-knowledge to human beings. This results in massive

-
1. PhD candidate of Transcendent Philosophy, University of Isfahan, Isfahan, Iran, mtaha_anj@yahoo.com
  2. Associate Professor (corresponding author), Islamic Philosophy and Kalam, University of Isfahan Isfahan, Iran, shanazari.j@gmail.com
  3. Associate Professor, Islamic Philosophy and Kalam Department, University of Isfahan, Isfahan, Iran, m.emami@ltr.ui.ac.ir

interactions among them. In this regard, reference can be made to strengthening the rational faculty, thought control, and temperamental balance.

Key Terms

interaction of faculties
revelation
magic
Mullā Ṣadrā

perceptive faculties
dream
Ibn Sīnā

A Study of the Role of Perceptive Faculties and their Interactions in the Realization of Dreams, Revelation, and Magic

(A Comparison of the Views of Ibn Sīnā and Mullā Ṣadrā)*

Abdulreza Kushki¹ and Forough al-Sadat Rahimpour²

The human soul possesses certain astonishing capabilities, a number of which appear in certain domains beyond the level of common activities. Dreams, revelation, and magic are among such capabilities. This study aims to examine and compare the views of Ibn Sīnā and Mullā Ṣadrā regarding the interactions among perceptive faculties in the realization of these three phenomena. In the eyes of these two philosophers, the outward, inward, and rational faculties interact with each other in order for dreams to be realized. When it comes to revelation, external faculties play no role and, with respect to magic, all perceptive faculties interact to contribute to its realization. Based on his own specific principles, in addition to the effect of the active intellect and heavenly souls, Mullā Ṣadrā also believes in the impact of the disjunctive world of Ideas on perceptive faculties. Moreover, Ibn Sīnā's lack of commitment to the concomitants of the discussion of the trans-substantial motion has resulted in his presentation of a different explanation for the relationship between the soul and body. In spite of such differences, the views of both philosophers with regard to the quality of the interactions of faculties in multiple cases are, to some extent, close to each other, which could be rooted in their attention to religious texts. Finally, the authors acknowledge that, given the discussions propounded by Ibn Sīnā and Mullā Ṣadrā, one can derive certain strategies in order to improve the functions of perceptive faculties and the

---

* This paper has been derived from the PhD Dissertation of the first author

1. PhD candidate of the Transcendent Philosophy, University of Isfahan, Isfahan, Iran, abdolrezakooshki@yahoo.com
2. Associate Professor (corresponding author), Islamic Philosophy and Kalam, University of Isfahan, Isfahan, Iran, f.rahim@ltr.ui.ac.ir

Problem of Gender in Mullā Ṣadrā's Epistemological Approach

Mahnaz Mozafari far,¹ Alireza Hassan pour,² and Majid Ziaei Ghahnavieh³

The problem of gender has not been explicitly discussed in Islamic philosophy, in general, and in Transcendent Philosophy, in particular. However, through examining the principles of Islamic Philosophy and the work of philosophers, one can learn about their views and different interpretations of this problem. This paper is intended to reveal the relationship between the intellect and gender based on Sadrian philosophy and explain whether men and women share the same or different levels of intellectual perception. According to Mullā Ṣadrā, the most fundamental characteristic of human beings is rationality, particularly theoretical intellect, and men and women are the same in terms of their faculty of intellection. In other words, there is essentially and naturally no difference between them regarding their intellect. Mullā Ṣadrā stipulates that reaching the level of intellection – putting the intellect into practice – is an acquisitional affair, and the difference observed between men and women and even among men or women themselves in the process of knowledge acquisition is accidental and the outcome of contextual factors. Mullā Ṣadrā has demonstrated this problem in the classification of the intellect and the stages of intellection – from *intellectus materialis* (material intelligence) to *intellectus acquisitus* (acquired reason).

Key Terms

gender
rationality
process of knowledge acquisition
Mullā Ṣadrā

epistemology
levels of intellection
Sadrian philosophy

---

1. PhD Islamic Philosophy and Kalam, Ilam University, Ilam, Iran, mozafari2277@yahoo.com

2. Assistant Professor (corresponding author), Islamic Philosophy and Kalam, Ilam University, Ilam, Iran, a.hasanpour@ilam.ac.ir

3. Assistant Professor, Islamic Philosophy and Kalam, Ilam University, Ilam, Iran, m.ziaei@ilam.ac.ir

The Fall: A Ladder to the Infinity of Ascent (The Fall in the Transcendent Philosophy)*

Raziyeh Niki,¹Saeid Rahimian,²and Abdulali Shokr³

There are a variety of interpretations and esoteric commentaries written to commend and condemn Adam's fall. However, it is necessary to discuss and investigate which interpretation is more compatible with his station of prophethood and vicegerency and is more accurate and well-founded. In this paper, the writers argue that, among the several existing interpretations, those which support and commend his fall are more defensible than those criticizing it. Moreover, they try to provide an answer to the question of whether one can consider a necessity aspect for the fall. In the view of the people of knowledge, particularly Mullā Ṣadrā, several gifts and blessings were realized due to Adam's fall, including the emergence of multiple hidden borderlines in the natural world; land development; population increase; Man's perfection in the light of love, gnosis, and act until attaining the unique station of divine vicegerency, and, particularly, the end of the world of being; the rise of the perfect Muhammedan man, the end of all prophets and the People of his House, in the form of human beings; etc. Therefore, Adam's fall was not only a praiseworthy phenomenon but also a necessary act which must have been necessarily realized relying on God's pre-eternal and creative will so that it could serve human beings as a ladder to take them from the nadir of descent to the infinity of ascent.

Key Terms

the fall
divine vicegerency
Transcendent Philosophy

first sin
love
Mullā Ṣadrā

---

* This paper has been derived from the dissertation of the first author.

1. PhD candidate of Islamic Philosophy and Kalam, Shiraz University, Shiraz, Iran, niki_r22@yahoo.com

2. Professor at the Islamic Philosophy and Kalam Department (corresponding author), Shiraz University Shiraz, Iran, srahimian@rose.shirazu.ac.ir

3. Associate Professor, Islamic Philosophy and Kalam, Shiraz University, Shiraz, Iran, ashokr@rose.shirazu.ac.ir

are capable of demonstrating imaginal immateriality and, accordingly, as Mullā Şadrā indicates, the subsistence of all human souls is possible in the light of demonstrating the imaginal immateriality of the soul. This has been clearly explained based on Sadrian principles; nevertheless, before Mullā Şadrā and in Muḥaqqiq Ṭūsī's studies, imaginal immateriality can only be witnesses in those souls which have reached the level of rational immateriality. This argument cannot solve the problem of the subsistence of all human souls.

Key Terms

rational immateriality
faculty of imagination
Mullā Şadrā

subsistence of the soul
Muḥaqqiq Ṭūsī

A Comparative Study of the Proofs of the Immateriality of the Soul in Demonstrating Imaginal Immateriality in the Views of Muḥaqiq Ṭūsī and Mullā Ṣadrā*

Ahmad Abedi Arani,¹ Reza Karimi Vala,² and Mohsen Pirhadi³

One of the main proofs demonstrating the subsistence of the soul is the immateriality of the soul. However, solving the dilemma of the subsistence of all human souls depends on the analysis of the quality of the immateriality of the soul and demonstrating imaginal immateriality. Muḥaqiq Ṭūsī has tried to prove the immateriality of the soul and has essentially propounded immateriality as an argument for demonstrating the subsistence of the soul. Although he has not referred to the demonstration of imaginal immateriality, some of the proofs he presents have the potential to be used in proving this kind of immateriality. On the other hand, he believes that the souls which have reached the level of rational immateriality also enjoy imaginal immateriality. Mullā Ṣadrā has also demonstrated the rational and imaginal types of immateriality in order to solve the problem of the subsistence of all souls and, basically, his attempts at demonstrating imaginal immateriality were at the service of demonstrating the subsistence of all souls. Some of Mullā Ṣadrā's proofs are similar to those of Muḥaqiq Ṭūsī. Mullā Ṣadrā believes that the application of some of these arguments to imaginal immateriality is perfect and, in addition to them, he also provides some independent reasons in order to demonstrate the rational and imaginal types of immateriality. Hence, through proving that the faculty of imagination is one of the levels of the soul and an immaterial thing by itself, he has managed to reason for the subsistence of the souls which have not moved forward from the level of imaginal immateriality. Here, the authors state that the arguments propounded by Muḥaqiq Ṭūsī

---

* This paper has been derived from the PhD dissertation of the third author.

1. Associate Professor, Philosophy and Kalam Department, University of Qom, Qom, Iran, abedl@chmail.com
2. Associate Professor, Department of Islamic Teachings, University of Qom, Qom, Iran, karimivala@Qom.ac.ir
3. PhD candidate of Islamic Kalam (corresponding author), University of Qom, Qom, Iran, m.pirhadi22@gmail.com

Sense Perception in Aristotle and Mullā Ṣadrā

Muhammad Husein Mokhtari*

The Problem of perception has always been an important philosophical issue since ancient times. Ancient Greek philosophers, particularly Plato and Aristotle, extensively discussed the tools and conditions of perception. Aristotle, for example, explained the external and internal perception of the soul in his two treatises of *On the Soul* and *On Sense and Sensibilia*. Among the perceptive faculties of human beings and animals, sense perception holds a particular station. This is because one's first encounter with the external world happens through this faculty. In order to clarify sense perception, he refers to and discusses the external faculties of the soul (touch, sight, taste, hearing, and smell) and the informative data they provide. He believes that sense perception must be intertwined with the intellect in order to result in knowledge. Muslim philosophers have also discussed sense perception and most of their views are similar to those of Aristotle. Through propounding the soul's creation of forms, Mullā Ṣadrā distanced himself from Aristotle and managed to introduce a new theory in philosophical psychology. In this paper, the author examines and compares Aristotle's and Mullā Ṣadrā's approaches to the problem of sense perception. In doing so, he firstly defines the soul and its faculties and, then, investigates external faculties in the views of both philosophers. Finally, he deals with the important discussion of the epistemological aspect of sense perception.

Key Terms

sense perception
soul
knowledge provision
Mullā Ṣadrā

intellect
external faculties
Aristotle

---

* Associate Professor, Imam Khomeini Educational and Research Institute, Qom, Iran, professor.Mokhtari@yahoo.com

The Role of Mullā Ṣadrā's Philosophical Thought in Understanding Religious Texts

Seyyed Hossein Azimidokht*

This study aims to explore Mullā Ṣadrā's philosophical thoughts, portray the salient features of his philosophy, and demonstrate the influence of philosophical thought on his understanding and interpretation of religious texts. Using a descriptive-analytic method, the author describes some of the elements of Mullā Ṣadrā's philosophy in the fields of theology, cosmology, and anthropology and, in this way, tries to explain his hermeneutic principles in the perception of religious texts. Next, he presents some of his interpretations of such texts in order to reveal the influence of Sadrian philosophical trend and hermeneutic principles in understanding religious texts. Given his prominent role in the development of *Shī'ī* philosophy and wisdom, it seems necessary to deliberate over his philosophical theories and works and examine his methods and principles of interpretation in the field of Sadrian studies. The findings of this study indicate that Mullā Ṣadrā's philosophical thought, in general, and his philosophical views, in particular, as well as his hermeneutic principles, which originate in the Transcendent Philosophy, and utilizing certain concepts in explaining philosophical problems distinguish him from other thinkers in the presentation and analysis of religious categories. Finally, the author concludes that benefitting from philosophical and metaphysical categories and theories, while being harmful in certain respects, could result in having a different understanding of religious texts.

Key Terms

philosophical thought
understanding religion
Mullā Ṣadrā

interpretation of religious texts
philosophical interpretation

---

*Assistant Professor, Islamic Philosophy and Wisdom Department, Meybod University, Meybod, Iran,
s.h.azimidokht@meybod.ac.ir

Supplementary Data

The journals welcome audio, video, multimedia and other supplementary material to support and enhance the submitted reports of scientific research. All submitted files should be properly labeled so that they directly relate to the file's content.

Paper Submission

- Authors are recommended to submit both the Word and PDF formats of their papers through the website of each journal to the following address:
  - Quarterly of *Kheradname-ye Sadra*: kherad.mullasadra.org
  - Quarterly of *History of Philosophy*: hop.mullasadra.org
  - Biannual Journal of *Philosophy and Children*: pac.mullasadra.org
- In case the authors cannot use the submission links, they can email their papers to siprin@mullasadra.org. Authors are required to type “related to the Journal (name of the journal)” in the subject section.

Introduction: State the objectives of the work and provide an adequate background, avoiding a detailed literature survey or a summary of the results.

Literature Review

Research Questions

Material and Methods: Provide sufficient details to allow the work to be replicated.

Results: Results should be reported concisely and precisely.

Discussion: This section should discuss the significance of the results of the work, not repeat them. Authors can also combine the Results and Discussion sections; however, they are advised to avoid extensive citations and discussion of published literature.

Conclusions: The main conclusions of the study should be presented in a short Conclusions section, which should not simply repeat earlier sections.

Appendices: If there is more than one appendix, they should be identified as A, B, etc.

Acknowledgements: Submit acknowledgements in the title page of the submission. In the acknowledgements list the individuals who provided help during the research.

Footnotes: Footnotes should be used very sparingly. Number them consecutively throughout the article, using superscript Arabic numbers. Do not include footnotes in the Reference list.

Tables: Tables should be submitted as editable text and not as images. They should be placed next to the relevant text in the article. Number tables consecutively in accordance with their appearance in the text and insert the related caption above it. Be sparing in the use of tables and ensure that the data presented in them do not duplicate results described elsewhere in the article.

References

- **Citation in text:** Please ensure that every reference cited in the text is also present in the reference list (and vice versa). Citation of a reference as 'in press or forthcoming' indicates that the item has been accepted for publication.
- **Web references:** Authors are required to provide the full URL and the date when the reference was last accessed. Web references should be included in the reference list.

Reference Style

- **Text:** Citations in the text should follow the referencing style detailed in *Publication Manual of the American Psychological Association* (Sixth Edition, ISBN 978-1-4338-0561-5).
- **List:** References should be arranged first alphabetically and then further sorted chronologically if necessary. More than one reference from the same author(s) in the same year must be identified by the letters 'a', 'b', 'c', etc., placed after the year of publication.

Examples:

Reference to a journal publication:

Asghari, M., Gholami, P., & Emami, R. (2018). Mulla Sadra and self-knowledge. *Kheradname-ye Sadra*, 84, 42-43.

Reference to a book:

Akhlaghi, M., & Mehran, F. (2019). *Mulla Sadra and self-knowledge*. (2nd ed.). Tehran: Sadra Publications, (Chapter 4).

Reference to a chapter in an edited book:

Akhlaghi, M., & Mehran, F. (2019). Mulla Sadra and self-knowledge. In A. B. Mohammadi & F. Taheri (Eds.), *An introduction to Transcendent Philosophy* (pp. 232-257). Tehran: Sadra Publications.

Reference to a website:

Mulla Sadra and self-knowledge. (2017). http://www.mullasadra.org/new_site/English/index.htm/ Accessed 22 June 2018.

Reference to a conference paper or poster presentation:

Akhlaghi, M., & Mehran, F. (2019). Mulla Sadra and self-knowledge. Paper presented at Mulla Sadra Conference (11th edition), Tehran, Iran.

Role of the Funding Source

Authors are requested to identify who provided financial support for the conduct of the research and/or preparation of the article and to briefly describe the role of the sponsor(s), if any, in study design; in the collection, analysis and interpretation of data; in the writing of the report; and in the decision to submit the article for publication.

Formatting

All manuscripts should follow the same format and consist of the following sections:

- A clear and well-worded title
- An abstract (about 200 words)
- Key terms (a maximum of 10 words in alphabetical order)
- Introduction
- Body
- Method
- Results
- Discussion
- Suggestions for further research
- References

- The abstract should include the purposes, method, main findings, and results of the study.
- The journals accept papers in the MS Word format. Manuscripts should not exceed 7000 words (including references, appendices, etc.). The manuscript should be justified and single-spaced with wide margins on one side. Authors are advised to use a Times New Roman font size of 11. Each new paragraph should be clearly indented. All tables and figure captions should appear on separate pages at the end of the manuscript, and all pages should be numbered consecutively.
- English translations of the title, abstract, and key terms of the paper must be given in a different page.
- The title of the paper and the author's name and surname, academic rank, and affiliation must be written in English on a separate page. The author is required to provide their home/work address, mobile number, and email address on the same page. The English version of the author's name will appear in the target journal as given in this page.
- Authors need to clearly indicate who will handle correspondence at all stages of refereeing, publication, and also post-publication. Contact details must be kept up-to-date by the corresponding author.
- All rules of punctuation and capitalization must be observed in the writing of the articles.
- Authors are expected to consider carefully the list and order of authors before submitting their manuscripts and provide the definitive list of authors at the time of the original submission. Any addition, deletion or rearrangement of author names in the authorship list should be made only before the manuscript has been accepted and only if approved by the journal Editor.

Article Structure

Subdivision-numbered sections: Divide your article into clearly defined and numbered sections using 1.1 (then 1.1.1, 1.1.2, ...), 1.2, etc. The abstract is not included in section numbering. Any subsection may be given a brief heading appearing on a separate line.

time, interaction of philosophical thoughts, effects of philosophers' thoughts on society and future schools of philosophy, comparative studies on history of philosophy

- Iranian and Illuminationist philosophical thoughts
- Philosophical historiography
- History of Islamic philosophy
- History of ancient philosophy
- Oriental philosophies

3. The Biannual Research-Analytic Journal of *Philosophy and Children* accepts papers in the following fields:

- Philosophy and children's spirituality (theoretical and field studies)
- Models, methods, and tools of teaching philosophy and spirituality to children

The submissions could be based on philosophical or interdisciplinary studies (education, philosophy, psychology, sociology, children's education).

Manuscript Acceptance (Preliminary Conditions)

- The submissions must meet the aims and scope of each journal. They should have been written following a well-designed research method and entail a well-established theoretical foundation, present a theory, follow a critical approach, include a comparative analysis of existing theories and ideas, or offer an unprecedented interpretation of an old or new related issue.
- The articles must be original and written on the basis of the studies conducted by the author. Where an article is found to have plagiarized other work without permission or sufficient acknowledgement, SIPRI reserves the right to retract it and take appropriate legal action.
- Authors are solely responsible for the content of their manuscripts. Their publication in the journals of the Sadra Islamic Philosophy Research Institute is only intended to introduce new theories, promote exchange of ideas, and knowledge generation and, in no way, does it demonstrate the Institute's confirmation of its full content.
- The articles should enjoy logical coherence and cohesion and meet the standards of academic writing.
- If the manuscript is based on an MA thesis or PhD dissertation, the author (s) is required to acknowledge the point at the beginning of the paper in a footnote.
- The articles derived from theses or dissertations should observe the rules of the affiliated universities. Authors are required to inform the journals about such rules. The submitted papers will be accepted for the review process with the signed agreement of the thesis or dissertation advisor.
- As part of the submission process, the author is required to warrant that the paper has not been published elsewhere, either in part or whole, is not under consideration for publication elsewhere, and is not being submitted simultaneously elsewhere. The journals accept papers whose abstracts have been previously published in the proceedings of national and international seminars and conferences; however, they should not have been published in whole in the proceedings.
- Papers based on translated works are not accepted.
- The submission of a manuscript does not guarantee its publication in the intended journal. The Institute decides whether to accept, reject, or edit the submissions.
- It is the authors' responsibility to track the result of the review process.
- Authors are required to check the related existing literature thoroughly prior to submitting their papers. The journals do not publish papers on repetitious topics.

Manuscript Submission Guidelines for the Journals of the Sadra Islamic Philosophy Research Institute

Introduction

The Sadra Islamic Philosophy Research Institute (SIPRIIn) presently publishes three specialized journals. The journals only publish manuscripts in Persian; however, each issue also includes the English translations of the abstracts of the published papers. Submission of an article to any of the journals indicates full agreement with the publication conditions of the Institute and granting SIPRIIn the sole and exclusive right and license to publish and republish the accepted papers. The submission of a manuscript is no guarantee for its publication, and the Institute is free to accept, reject, and edit the paper. Received articles will not be returned to the authors, and the rejected, retracted, or withdrawn papers will be removed from each journal's archive.

Peer Review Process

The peer review process will be completed following the steps given below:

- 1) Verification of the originality of submitted articles with duplication-checking and anti-plagiarism software
- 2) Manuscript evaluation by the editor
- 3) Review by two independent experts
- 4) Decision-making by the editorial board and editor

Any manuscript which does not meet the standards of the host journal at any stage will leave the review process at the recommendation of the editor of the journal. Authors are required to acknowledge in writing that they have observed all legal and ethical principles in the writing and publication of their manuscripts. It is emphasized that the manuscripts which have not been prepared on the basis of the guidelines provided by SIPRIIn will not be reviewed.

SIPRIIn Journals

1. Scientific Quarterly of *Kheradname-ye Sadra* publishes papers in the following fields in the given order of importance:
  - Mulla Sadra and the Transcendent Philosophy, Sadrian philosophers and commentators and critics of Mulla Sadra's philosophy, philosophers and philosophical schools influencing the Transcendent Philosophy
  - Islamic philosophy and wisdom
  - Islamic gnosis and *kalam*
  - Comparative studies on Illuminationist philosophical schools
2. Scientific Quarterly of *History of Philosophy* publishes papers in the following areas in the given order of importance:
  - Etymology of philosophical schools and thoughts, unity of philosophers' thoughts and philosophical schools with the social and philosophical conditions of their

4. The editor should choose qualified reviewers based on their field of expertise and academic experience. At the same time, the editor should carefully supervise the reviewers' job and prevent the occurrence of partial, baseless, or humiliating judgments and reviews.
5. The editor is responsible to inform the authors about the acceptance or rejection of their papers in a timely fashion.
6. The editor and the members of the editorial board cannot show, disclose or discuss the manuscript with others or use them for personal advantage prior to the publication of the paper.
7. The editor and the editorial board should not consider manuscripts in which they have conflicts of interest resulting from competitive, collaborative, or other relationships or connections with any of the authors, companies, or institutions connected with the paper.
8. The editor and editorial board members should not expect any kind of favor or flexibility in the publication of their own papers in the journal.
9. The editor will take responsive measures when ethical concerns are raised with regard to a submitted manuscript or published paper. Every act of unethical publishing behavior will be investigated, even if it is detected years after publication. If, on investigation, the ethical concern or authorship misconduct is well-founded, a correction, retraction, expression of concern or other note will be published in the journal and the indexing organizations and other related parties will be informed in an explicit, clear, and timely fashion.
10. The editor is responsible to supervise the whole processes of the edition and publication of the papers. In case any error or careless handling of the assigned tasks is observed on the part of the editorial board members, reviewers, and other journal staff, the editor should immediately issue an erratum or corrigendum in the journal and provide the required information as accurately and clearly as possible.
11. The editor and editorial board members should continually learn about the views of the authors, readers, and reviewers of the journal to optimize and modernize the publication policies, face validity, and content quality of the journal.

E. Responsibilities and Duties of Administrative Managers, Experts, Editors, and Translators

1. Administrative managers are responsible to develop a comprehensive data bank regarding the reviewers and authors of the journal with the cooperation of the editor and editorial board members and continually update it.
2. Administrative managers should record and archive the reports of the review process as scientific documents and keep the names of the reviewers of each paper confidential.
3. None of the journal staff, including the managers, experts, editors, translators, and other administrative employees, should make any move outside their own domain of responsibilities in order to interfere with the process of paper review and publication. All of them should keep the official documents and manuscript data confidential, and none of them can use the unpublished data for their personal advantage.
4. All journal staff, particularly administrative managers and editors should do their best not to deviate from norms of research ethics or ignore any publication misconduct and try to promote the overall quality of the journal.

Message of the President of the Sadra Islamic Philosophy Institute

While wishing well for all the addressees of this ethical guide, I recommend all of them not to forget God as the Supervisor of all their endeavors and provide their services to the world of knowledge and science solely for His satisfaction. May He reward them both in this world and in the other world.

C. Referee Responsibilities

1. To inform the journal's office immediately after receiving a paper for the review process about accepting the review offer or rejecting it due to their unfamiliarity with the paper's subject area, their involvement in the publication of the paper or their personal relationships with the author/s.
2. To study and analyze the papers accurately in terms of content and format and announce their strengths and weaknesses in an explicit but constructive manner.
3. To judge the manuscripts objectively based on scientific proofs and sufficient reasoning and in a timely fashion. Reviewers should not involve any kind of personal, professional, racial, religious, etc. prejudice in their judgment.
4. To read the whole manuscript meticulously and do not decide about the acceptance or rejection of a paper only based on reading a part of it.
5. To check and report any shortcomings in terms of citations, quotations, and accurate provision of bibliographical data regarding the source materials.
6. To inform the editor if a manuscript contains or appears to contain plagiarized material or falsified or manipulated data or bears any similarity to another manuscript either published or under consideration by the journal.
7. Not to correct, modify, or rewrite the manuscript based on personal taste.
8. To treat the manuscript as confidential and not to show, disclose, or discuss it with others except where specific scientific advice may be sought. Reviewers are also obliged to ensure that all unpublished data, information, interpretation, and discussion in a submitted paper remain confidential. They cannot talk about them to anyone prior to the publication of the paper or use them to their own advantage or to the disadvantage of others. After the publication of the articles, reviewer cannot disclose any details other than those in the published paper.
9. Reviews should be conducted objectively. Personal criticism of the author is inappropriate. Reviewers should express their views clearly with supporting arguments and avoid mixing the review process with the criticism of the content.
10. Reviewers cannot assign another individual to evaluate the paper. In case of seeking minor assistance from another person, they should inform the journal's editorial office of the exact personal data of the contributor.
11. A Reviewer should never communicate directly with the author of the paper under the review process. Any contact with the author/s will be made through the journal's editorial office.
12. The anonymity of reviewers is strictly preserved from the authors, unless a reviewer voluntarily signs their comments to authors.
13. In case a reviewer is unable to complete their report on a paper, they should inform the editorial office as soon as possible so that the reviewing process is not delayed.

D. Editor and Editorial Board Responsibilities

1. The editor and members of the journal's editorial board are chosen from among the experienced experts and authorities of related fields, and they should perform the assigned responsibilities while observing the principles of truth-seeking, justice, objectivity, professional ethics, and others rights. They should also be ready to respond to any potential questions and ambiguities.
2. The editor and editorial board should try their best in order to promote the quality of the journal and introduce it to the related national and international academic centers.
3. The editor and editorial board decide whether to accept or reject the submissions while considering the reported views of the reviewers without exercising their personal preferences.

B. Author Responsibilities and Obligations

1. The submitted paper should be related to the main theme of each journal and has been written and formatted in accordance to the journal's standards.
2. The submitted paper should report on a study conducted based on an original and well-established research method. It should include a theory, follow a critical approach, provide a comparative analysis or a new interpretation of related issues, enjoy logical coherence, and observe the APA principles in format.
3. The paper should be the outcome of a study carried out by the author/s. Extreme care must be exercised in the correct reporting of the data, the obtained results, and the drawn conclusions and citing the used references.
4. Authors are solely responsible for the originality and authenticity of the content of their papers.
5. Copyright materials can only be published with the written and signed consent of their original owners.
6. Submission of an article implies that it has not been published previously (in part or whole), and that it is not under consideration for publication elsewhere.
7. Submission of a paper which is the modified version of previous published materials by the author will be considered as an instance of self-plagiarism, which is not approved by SIPRIn.
8. In case a paper is multiple-authored, all authors are required to acknowledge their written consent as to the publication of the paper. All the authors are responsible for the content of the paper. If the paper has been derived from a thesis, dissertation, or research project, it should be acknowledged in a footnote on the first page of the paper.
9. Authors are asked to provide contact details and academic affiliations for all co-authors and clearly identify who the corresponding author will be.
10. Authors are encouraged to include a declaration of any conflicting interests.
11. The submission of a paper implies that the author has obtained the consent of all parties who have made a substantial contribution of any kind to the article.
12. In case authors observe any kind of error in their papers, they are required to inform the journal at most one month after its publication so that the journal can publish an erratum or corrigendum.
13. Authors are advised to keep a copy of their submitted papers and the related raw data for one year after its publication in their journal of interest in order to be able to respond to the readers' potential questions and criticisms.
14. Authors are obliged to observe all the principles of research and publication ethics. If at any stage of the review process, the reviewers observe any case of deviation from such principles, as given below, the paper will be removed from the review process.
  - **Plagiarism:** The deliberate or undeliberate wrongful appropriation and stealing and publication of another person's language, original thoughts and ideas, or expressions and passing them off as one's own.
  - **Ghostwriting:** Employing someone else to do the research and write the paper.
  - **Data Fabrication:** Reporting and presentation of unreal data and fabricated conclusions as personal findings.
  - **Data distortion:** Manipulating the research data collection instruments and tools and the research process and changing or omitting certain data so that the results of the research are rendered unreal.
  - **Misrepresentation of involvement:** Inappropriate claims to authorship and/or attribution of work where there has been no significant contribution or the denial of authorship when an author has made a significant contribution.

Publication Ethics of the Sadra Islamic Philosophy Research Institute

The following details the rules and principles that govern all scientific, research, and publication activities and responsibilities in the Sadra Islamic Philosophy Research Institute (SIPRI) in order to prevent the occurrence of any kind of intentional or unintentional academic misconduct. The Institute is committed to upholding the integrity of the work it publishes and believes that the value of academic publishing relies on everyone involved behaving ethically. This ethical guide has been developed based on a number of higher order scientific documents, such as the sanctioned laws and regulations of the Ministry of Science, Research, and Technology and the Iranian Commission for Evaluation of Scientific Journals, the rules and administrative experiences of SIPRI and, particularly, Qur'anic and Islamic theorems and teachings. The following points are only intended to give a broad overview of the most important principles and are not exhaustive. Evidently, if a specific principle is not directly stated in this guide, it does not mean that it should not be observed. In fact, the publication ethics of the Institute will be continually updated in the light of new experiences and in case the necessity arises.

A) General Laws

1. All the parties involved in the publication process, including the scientific board members, editors, directors, administrative experts, and authors are required to read the guide thoroughly and observe all the laws. Any kind of cooperation with the journals published by SIPRI indicates the acceptance of all the regulations listed in this guide and the other legal, academic, and administrative obligations recorded in related documents. In case any individual violates the specified principles and responsibilities, SIPRI will follow the necessary legal and ethical procedures.
2. Authors are solely responsible for the content of their works. The publication of a paper in SIPRI's journals is only intended for promotion of exchanges of ideas and providing an optimal context for scientific innovation, and in no way does it indicate the confirmation of its content by the journal in which it is published.
3. SIPRI has full authority in accepting or rejecting the papers. The submission of a paper does not necessarily mean that it will be published. Moreover, the journals hold the right to edit the submitted papers.
4. SIPRI holds the sole and exclusive copyright of the accepted papers either in their original version or in their translated version.
5. The received papers will not be returned to the authors.
6. The Sadra Islamic Philosophy Institute will guarantee the protection of scientific findings of the papers before their publication and the anonymity of the referees.
7. The review process consists of four stages, as follows:
  - a) The editor will examine the paper in terms of its necessary and preliminary features and originality. The journal has a strict policy against plagiarism at this stage.
  - b) Two experts will review the paper regarding its findings and innovative ideas.
  - c) The editor-in-chief will make the final decision as to the acceptance or rejection of the paper based on the views of the referees and his/her own view in line with the guidelines developed for Iranian scientific journals.
  - d) The Editorial Board should confirm the publication of the reviewed paper.

It is emphasized that any paper that is not approved at any of the above stages will be removed from the review process under the supervision of the editor.

Contents

Publication Ethics of the Sadra Islamic Philosophy Research Institute	3
Manuscript Submission Guidelines for the Journals of the Sadra Islamic Philosophy Research Institute	7
The Role of Mullā Şadrā’s Philosophical Thought in Understanding Religious Texts <i>Seyyed Hossein Azimidokht</i>	13
Sense Perception in Aristotle and Mullā Şadrā <i>Muhammad Husein Mokhtari</i>	14
A Comparative Study of the Proofs of the Immateriality of the Soul in Demonstrating Imaginal Immateriality in the Views of Muḥaqqiq Ṭūsī and Mullā Şadrā <i>Ahmad Abedi Arani, Mohammad Reza Karimi Vala, and Mohsen Pirhadi</i>	15
The Fall: A Ladder to the Infinity of Ascent (The Fall in the Transcendent Philosophy) <i>Raziyeh Niki, Saeid Rahimian, and Abdulali Shokr</i>	17
Problem of Gender in Mullā Şadrā’s Epistemological Approach <i>Mahnaz Mozafari far, Alireza Hassan pour, and Majid Ziaei Ghahnavieh</i>	18
A Study of the Role of Perceptive Faculties and their Interactions in the Realization of Dreams, Revelation, and Magic (A Comparison of the Views of Ibn Sīnā and Mullā Şadrā) <i>Abdulreza Kushki and Forough al-Sadat Rahimpour</i>	19
Semantics of Bliss in Mullā Şadrā’s View <i>Maryam Fakhroddini, Jafar Shanazari, and Mahdi Emami Jomeh</i>	21

ﷻ He is the Wise, the Omniscient ﷻ

Kheradname-ye Sadra

Scientific Quarterly of Islamic Philosophy

Volume 25, Number 3; Issue 99

License-holder:
Sadra Islamic Philosophy Research Institute

Director and Editor-in-chief:
Prof. Seyyed Mohammed Khamenei

Editorial Board:

Khamenei, Seyyed Mohammed

Professor of Philosophy, President of Sadra Islamic Philosophy Research Institute

A'awani, Gholamreza

Professor of Philosophy at Shahid Beheshti University

Dawari Ardakani, Reza

Professor of Philosophy at University of Tehran

Ibrahimi Dinani, Gholamhossein

Professor of Philosophy at University of Tehran

Mohammadi, Maghsoud

Associate Professor of Philosophy at Islamic Azad University

Mohaqqiq Damad, Seyyed Mostafa

Professor of Philosophy at Shahid Beheshti University

Mojtahedi, Karim

Professor of Philosophy at University of Tehran

Taheri, Seyyed Sadr al-Din

Professor of Philosophy at Allameh Tabataba'i University

Persian Editor:

Dr. Maghsoud Mohammadi

Administrative Manager:

Jaleh Shamsollahi

English Translator:

Dr. Roya Khoii

English Editor:

Dr. Ali Naqi Baqershahi

ISSN: 1560-0874

e-ISSN: 2676-5381

1. According to certificate Number 3/137085 issued on 23 September 2012 by the Ministry of Science, Research and Technology, the Quarterly of *Kheradnameh-ye Sadra* has a Scientific degree.

2. *Kheradnameh-ye Sadra* is indexed in the following centers:

- Philosopher's Index
- Islamic World Science Citation Center (ISC)
- Magiran
- Noormags

Address: Building #12, Sadra Islamic Philosophy Research Institute, Imam Khomeini Complex, Resalat Highway, Tehran, Iran.

P.O. Box: 15875, 6919

Telephone: (+98 21) 88153210, 88153594

Fax: (+98 21) 88493803

Email: siprin@mullasadra.org

Site: mullasadra.org

Kherad.mullasadra.org